[היתר הייצוא]

נהלי אג"מ	מספר נוהל קודם: 90.210.111.004		
	פרק: **שיטור וקהילה**	תת-פרק: **יס"מ, טרור והפס"ד**	מספר: **220.010.12**

תאריך פרסום: [תאריך פרסום]	שם: **נוהל הפעלה ושימוש במכת"ז**
תאריך תחילה: [תאריך תחילת תוקף]	
תאריך ביטול: **01/11/2025**	
נוסח: **4**	

1. **כללי:**

א. מ״י נדרשת במסגרת מילוי תפקידה על פי חוק, לשמור על הסדר הציבורי וביטחון הנפש והרכוש, תוך הקפדה על זכויות היסוד של הפרט.

ב. במסגרת זו מתמודדת מ״י מעת לעת עם אירועי הפרות סדר, הפוגעים בסדר הציבורי במתארים בהיקף וברמות חומרה משתנות.

ג. במסגרת טיפול מ״י בהשלטת סדר ציבורי ופיזור הפגנות, קיימת אפשרות לשימוש במכת״ז באמצעות התזת נוזלים (מים/צבע/בואש) לעבר מפרי סדר בהתאם למדרגי הפעלה.

2. **הבסיס החוקי נהלים רלוונטיים:**

א. הוראות החוק:

1) חוק העונשין, תשל״ז - 1977.

2) חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה/מעצרים),תשנ״ו - 1996.

3) פקודת המשטרה (נוסח חדש), תשל״א - 1971.

4) פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ״ט - 1969.

ב. נהלים:

הפעלת מכת״ז תעשה בהתאם לנהלים האלה:

1) נוהל אג״ם מס׳ 220.010.10 ״הטיפול המשטרתי בהפרות סדר״ .

2) נוהל אג״ם מס׳ 220.010.11 ״הפעלת אמצעים באירועי הפרות סדר״.

3. מדרגים:

א. מדרג א' – הפגנות שקטות – אין הפרה של הסדר הציבורי:

1) אסיפה או תהלוכה הפועלת בהתאם לתנאי הרישיון, ואינה מלווה בהפרות סדר.

2) אסיפה או תהלוכה בלתי חוקית (שלא ניתן לה רישיון או החורגת מתנאי הרישיון שניתן לה), אולם המפגינים אינם גורמים להפרעה לשגרת החיים, לרבות שימוש באמצעים המשבשים את התנועה.

3) משמרת מחאה שאיננה כרוכה בהפרות סדר.

ב. מדרג ב' – הפרת סדר ציבורי ואי ציות להוראות המשטרה:

קיימת הפרה של הסדר הציבורי, תוך אי ציות להוראות שוטרים הנדרשות לשמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי ו/או בקיומה של התנגדות לפעולות השוטרים לפינויים מהמקום.

ג. מדרג ג' - הפרת הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה תוך התנגדות אלימה:

הפגנות הכרוכות בהתנגדות אלימה תוך אי ציות להוראות השוטרים, הניתנות לצורך שמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי, שמתקיים בהם אחד מאלה:

1) המפגינים מתנגדים באלימות לפעולות המשטרה לפיזור ההפגנה, באופן העלול לגרום לחבלות בגוף או נזק לרכוש.

2) המפגינים מתנהגים באלימות בהיקף נרחב כלפי הכוח המשטרתי הפועל לפיזור ההפגנה.

3) המפגינים מתנהגים באלימות כלפי הציבור, באופן העלול לגרום לחבלות בגוף או לנזק לרכוש.

4) המפגינים מתנגדים באלימות לפעולות השוטרים לפיזור ההפגנה, וקיים חשש ממשי לחסימת צירים חיוניים ו/או חסימת גישה למוסדות שלטון מרכזיים.

ד. מדרג ד' - הפרת הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה תוך התנהגות אלימה קשה:

המפגינים מתנהגים כמפורט במדרג ג', כשבמסגרת התנגדותם לפיזור ההפגנה, הם עושים בנוסף שימוש באמצעים וחפצים שונים כנגד כוחות המשטרה.

ה. <u>השימוש באמצעים ייעשה עפ"י טבלת המדרגים המפורטת להלן</u>:

מדרג הפס"ד	אמצעים	סמכות מאשרת
מדרג א' **הפגנות שקטות – אין הפרה של הסדר הציבורי**	**ללא שימוש בכוח ובאמצעים**	**---**
מדרג ב' **קיימת הפרה של הסדר הציבורי ואי ציות** להוראות המשטרה הנדרשות לשמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי	**שימוש בכוח**	**מפקד האירוע**
	• **אלה– הדיפה, מעצר**	**מפקד מרחב או סגנו בהיעדרו** **מפקד תחנה בדרגת נצ"ם** **מפקד מפקדה משימתית או סגנו בהיעדרו**
מדרג ג' **קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך התנגדות אלימה** כלפי כוחות המשטרה ו/או הציבור באופן העלול לגרום לחבלות בגוף ונזק לרכוש	• **אלה – הדיפה, מעצר, פיזור** • **מערכת אקוסטית 'צעקה'** • **רימון הלם** • **'אביב'** • **סוסים / פרשים** • **מכת"ז (מים, צבע, בואש)**	**מפקד מרחב או סגנו בהיעדרו** **מפקד תחנה בדרגת נצ"ם** **מפקד מפקדה משימתית או סגנו בהיעדרו**
מדרג ד' **קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך התנגדות אלימה קשה וחמורה הכוללת שימוש בחפצים ובאמצעים שונים מצד מפרי הסדר כלפי כוחות המשטרה ו/או הציבור באופן העלול לגרום לחבלות בגוף ונזק לרכוש**	• **כדור 40 מ"מ ספוג** • **FN303** • **גז מדמיע (רימון גז ידני, כד' גז 1.5 לסוגיו)** • **מדוכה רב קנית 'ונום'** • **רחפן מטיל קפסולות גז** • **מכת"ז – גז מדמיע**	**מפקד מחוז או סגנו בהיעדרו**

ו. <u>הערות למדרגי הפס"ד</u>:

1) ניתן לתת היתר מיוחד לשימוש ברימון גז מדמיע בהטלה ידנית במדרג ג', זאת בהתאם לנסיבות האירוע, אם לא קיימים לשוטר סל האמצעים המופיעים במדרג ג' (למעט רימון הלם) וזאת לאחר אישור שימוש עפ"י הסמכות המאשרת המופיעה במדרג ג'.

2) השימוש באמצעים ייעשה בהתאם לשיקולים מקצועיים ומבצעיים.

3) שימוש באמצעים ייעשה תוך נקיטת אמצעי זהירות ובטיחות, על מנת למנוע סיכון מיותר.

4) יש לבחון התאמת האמצעי למאפיינים הספציפיים של הפרת הסדר, תוך התייחסות ספציפית לתכונות של כל אמצעי.

5) במסכת השיקולים יילקח בחשבון מיקום ההפגנה – סביבת בית חולים, בית ספר, מקומות קדושים, מוסדות שלטון, צירי גישה וכד'.

6) הפעלת אמצעים תיעשה על ידי מי שהוסמך לכך, תוך הכרת הנהלים הרלבנטיים.

4. <u>תחומי אחריות</u>:

א. <u>אגף המבצעים</u>– אחריות מטה כוללת לבניין הכוח של מ"י בתחום הפרות הסדר הכוללת כתיבת תורת הפעלה, נהלים, הנחיה מקצועית, קביעת רמת ההכשרה, אימוני שמירת כשירות, אמצעים, פיקוח ובקרה.

ב. <u>אגף ההדרכה</u> – אחריות כוללת לתחום ההדרכה, ההכשרה והאימונים במ"י.

ג. <u>מג"ב</u> – אחריות ביצוע הכשרות ואימונים בתחום הפרות הסדר.

ד. <u>את"ל</u> – אחריות לניהול מלאי ותחזוקת צל"מ ותחמושת אלפ"ה.

ה. <u>קרפ"ר</u> – הוצאת חוות דעת לאמצעי פחות מקטלני בהיבטי רפואה.

ו. <u>יועמ"ש</u> – הוצאת חוות דעת לאמצעי פחות מקטלני בהיבטי ייעוץ משפטי.

ז. <u>בטיחות</u> – אחריות הנחייה ודגשי בטיחות.

ח. <u>מחוזות</u> – אחריות הפעלת הכוח והאמצעים בתחומו.

5. <u>תיאור האמצעי</u>:

א. <u>מכת"ז - כללי</u>:

1) מכת"ז - מכונת התזה על גבי משאית.

2) למכת"ז יש יכולת של התזת : מים, צבע, בואש וגז מדמיע.

3) למכת"ז יש יכולת הגנה עצמית באמצעות התזת גז מדמיע סביב הרכב.

4) למכת"ז יכולת התזת נוזלים בפולסים קצרים, ארוכים ורציפים עפ"י הצורך.

5) למכת"ז יכולת כיבוי עצמית על גוף הרכב ע"י מתזים באמצעות קצף כיבוי.

6) למכת"ז יכולת שטיפה עצמית ע"י מתזים בגג המכת"ז.

7) למכת"ז יכולת התזת נוזלים וקצף מהמתז תחתון.

8) למכת"ז יכולת כיבוי שריפה, כגון צמיגים בוערים.

9) למכת"ז יכולת פינוי מכשולים באמצעות מגוב קדמי (עד 2 טון).

10) למכת"ז יכולת גרירת עצמים עד 2 טון ע"י כננת.

ב. <u>בואש</u>:

1) הבואש הוא נוזל המורכב מתרכובת של חומרים אורגניים אשר לאחר תהליך תסיסה הופך לחומר המפיץ ריח חריף הגורם לתחושת דחייה, עד כדי בחילה ובמקרים נדירים גם צריבה ו/או אדמומיות באזור העורף, הצוואר ובית החזה, אשר חולפים לאחר מס' שעות ללא התערבות רפואית.

2) ספיגת הבואש בבגדים – בעלת אפקט ריח לאורך זמן.

3) התזת הבואש יכולה להיעשות באמצעות רכב ייעודי - מכת"ז בהתאם לאחר קבלת אישור הפיקוד בהתאם למדרג ההפעלה.

6. <u>הפעלת האמצעי</u>:

א. <u>מכת"ז - כללי</u>:

1) שימוש והפעלת מכת"ז ייעשה אך ורק ע"י שוטרים שהוסמכו כמפעילי מכת"ז.

2) צוות מכת"ז יכלול נהג ומפעיל כאשר מפקד המשימה הוא מפעיל המכת"ז.

3) התזת סוג הנוזל תיעשה בהתאם למדרג ההפעלה, ובכפוף לאישור המפקד לו קיימת הסמכות בהתאם למדרג.

4) אומדן טווחים טרם התזה יתבצע על ידי מפעיל המכת"ז.

5) השימוש במכת"ז בהתזה ישירה יהיה בטווחי הפעלה מכ-20 מטרים.

6) ככל הניתן, יש לבצע התזות ישירות תחילה בעוצמה של 5 בר ולאחר מכן בעוצמה של 10 בר.

7) התזה ישירה יש לבצע למרכז מסה ו/או פלג גוף תחתון של נשוא הפעולה.

8) אין לבצע התזה ישירה מכוונת לעבר ראשו של אדם.

9) ניתן לבצע הרטבה של מפרי סדר באמצעות המתז התחתון, בדגש על מפרי סדר היושבים/חוסמים ציר.

10) אין לבצע התזות כלפי מקומות בהם קיים חשש ממשי לפגיעה של אדם מנזק אגבי כגון: נפילה ממקומות גבוהים, הטחה כלפי קיר.

11) יש להימנע, ככל הניתן, מהתזה לעבר נשים הנחזות בהיריון, קשישים וילדים.

ב. <u>בואש</u>:

1) <u>שימוש בבואש יכול להיעשות ב-2 שיטות התזה</u>:

א) התזה ישירה בדומה לשימוש במים.

ב) התזה בהרטבה דמוי אפקט גשם.

2) אין לבצע שימוש בבואש לתוך מבנים סגורים, גגות ומרפסות.

3) שימוש בבואש יתקיים כאשר הדבר אפקטיבי לפיזור מפרי הסדר ביחס לאמצעים אחרים.

4) יש להפסיק את התזת הבואש ברגע שמתקבל האפקט הנדרש – קרי מפרי הסדר מתפנים מהמקום או מפסיקים את הפעולה בגינה הופעל האמצעי לעברם.

5) הפעלת הבואש **בשטח בנוי וצפוף** תיעשה רק לאחר שנשקלו ההשפעות של הפעלתו על אוכלוסייה תמימה, וההשפעה הסביבתית שעלולה להיגרם.
בין היתר, ישקול **בעל הסמכות** את השיקולים האלה:

א) רוחב הציר.

ב) חיוניות הציר.

ג) מאפייני המקום.

ד) מאפייני הסביבה שעלולה להינזק.

ה) היקף הפרת הסדר, חומרתה ומשכה.

ו) האמצעים החלופיים העומדים לרשות מפקד האירוע לטיפול בהפרת הסדר.

6) אין לבצע שימוש בבואש במקומות קדושים.

7) יש להימנע ככל הניתן משימוש ישיר באמצעי כלפי נשים הנחזות בהריון, קשישים וילדים.

7. <u>תיעוד ודיווח:</u>

א. באחריות מפעיל מכת"ז לדווח במערכת הדיווח המשטרתית בשירת הסירנה דו"ח מפורט לגבי הפעילות המבצעית והשימוש באמצעי.

ב. יש למלא דו"ח מפורט של <u>מפעיל המכת"ז</u> אשר יכלול את הפרטים האלה: תאריך, שעה, מקום, מס' אירוע, נסיבות האירוע, מס' משוער של מפרי סדר, סמכות מאשרת שאישרה את הפעלת האמצעי, אם נצפו ו/או נפגעו אנשים כתוצאה משימוש במכת"ז, אם קיים תיעוד לאירוע, עוצמת התזה (5/10 בר) וכל פרט רלבנטי אחר.

ג. יש למלא דו"ח מפורט של <u>מפקד הכוח</u> אשר יכלול את הפרטים האלה:
תאריך, שעה, מקום, מס' אירוע, נסיבות האירוע, מס' משוער של מפגינים, סמכות מאשרת שאישרה את הפעלת האמצעי, אם נצפו ו/או נפגעו אנשים כתוצאה משימוש במכת"ז, אם קיים תיעוד לאירוע וכל פרט רלבנטי אחר.

ד. אירועים חריגים ידווחו מידית לרמה הממונה במחוז ולרמה הארצית.

8. <u>הכשרה:</u>

א. <u>הכשרת מפעיל מכת"ז</u>:

1) הכשרת מפעיל מכת"ז תתבצע ע"י רפרנט מכת"ז מהיחידה שאושר על ידי אגף המבצעים.

2) הכשרת מפעיל מכת"ז תהיה בהתאם למפתח ביחס למצבת רכבי מכת"ז ביחידה.

3) בהכשרת מפעיל מכת"ז יינתן דגש לנוהל הפעלת מכת"ז, בטיחות ותנאי שמירת כשירות מחייבים.

4) בסיום הכשרת מפעיל מכת"ז באחריות הרפרנט היחידתי לרכבי המכת"ז לקודד את השוטר המפעיל במערכת אמ"ש בקוד 12941. בנוסף, רפרנט מכת"ז יבצע פיקוח ובקרה על פעילותו של המפעיל באימונים ובפעילויות מבצעיות.

ב. הכשרת נהג מכת"ז:

1) הכשרת נהג מכת"ז תהיה באחריות אגף ההדרכה ואת"ל, עפ"י תכנית ההכשרה המפורטת בתיק היסוד, ובכפוף למעבר מבחן רישוי ע"י בוחן מוסמך.

2) הכשרת נהג מכת"ז תהיה בהתאם למפתח ההכשרה הנקבע ע"י אג"ם/ מדור יס"מ, ביחס למצבת כלי הרכב ביחידה.

3) בסיום הכשרת נהג מכת"ז, יקודד השוטר במערכת אמ"ש בקוד 19355.

4) ככלל, נהג המכת"ז יהיה בהכשרתו גם מפעיל מכת"ז.

9. שמירת כשירות:

א. מפעיל מכת"ז:

1) אימוני שמירת כשירות למפעילי מכת"ז יועברו ע"י רפרנט מכת"ז יחידתי.

2) מפעיל מכת"ז נדרש בביצוע של אימון שמירת כשירות אחד לרבעון – סה"כ נדרש בביצוע של 4 אימונים בשנה.

3) בסיום אימון שמירת כשירות יקודד השוטר במערכת אמ"ש בקוד 15850.

ב. נהג מכת"ז:

נהג מכת"ז נדרש לבצע אימון שמירת כשירות אחת לשנה.

10. בטיחות:

א. **מכת"ז** - בכל הפעלה משולבת עם שוטרים מצידי מכת"ז, יש לשמור על מרחק בטיחות של כ-3 מטרים מצדי הרכב – באחריות מפקד הכוח.

ב. **בואש**:

1) אחסון בואש יהיה במתחם שיועד לכך.

2) אחסון בואש יהיה במיכל ייעודי מקורי.

3) על האריזה יצוין שם הנוזל, תאריך ייצור, תאריך תפוגה והוראות אחסנה.

4) פתיחה ושימוש לצורך מילוי/ריקון יתבצע ע"י מי שהוסמך לכך.